

**ASPECTE JURIDICE PRIVIND
CALITATEA DE „STAT MEMBRU”
LA UNIUNEA EUROPEANĂ**

Prof. univ. dr. Nicoleta DIACONU
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”

Rezumat: După o prezentare a aderării de noi state la uniunea europeană începând cu primul val al extinderii (de la șase la nouă) până la cel de-al patrulea val al extinderii (de la cincisprezece la douăzeci și șapte) este analizată procedura aderării la comunități, fiind evidențiate condițiile cerute pentru aderare, fondurile de pre-aderare, fazele procedurii de aderare respectiv: faza de preaderare, faza comunitară-avizul instituțiilor comunitare, faza cu caracter internațional-încheierea acordurilor de aderare. De asemenea, sunt tratate natura juridică a acordurilor de aderare și încetarea calității de membru.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană, tratat, aderare, acorduri de asociere

Instituirea celor trei comunități a reprezentat începutul unui inedit proces de integrare comunitară, constatat la nivel european.

Evoluția Comunităților europene s-a desfășurat pe două planuri¹:

- *pe plan cantitativ*, prin creșterea numărului statelor membre ale comunităților;

- *pe plan calitativ*, prin aprofundarea domeniilor competenței comunitare și perfecționarea instituțională.

1. Succesiunea aderării de noi state

A. Primul val al extinderii comunitare (de la șase la nouă)

După constituirea celor trei comunități, poziția Marii Britanii s-a caracterizat prin încercarea de creare a unei zone de liber schimb (în anul 1958), iar ulterior, prin constituirea Asociației

**JURIDICAL ASPECTS REGARDING
THE MEMBERSHIP TO THE
EUROPEAN UNION**

Prof. PhD Nicoleta DIACONU
“Alexandru Ioan Cuza” Police Academy

Abstract: After a presentation of new states accession to the European Union starting with the first wave of extension (from six to nine) up to the fourth wave of extension (from fifteen to twenty seven) communities accession weight is analyzed, revealing the accession requirements, pre-accession funds, accession procedure stages, respectively: pre-accession phase, communitarian phase – approval from communitarian institutions, international phase – accession agreements conclusion. The juridical nature of accession agreements and membership termination are also discussed.

Key words: European Union, treaty, accession, association agreements

The establishment of the three communities has meant the beginning of a new process of communitarian integration, at European level.

The evolution of European Communities developed at two levels¹⁷:

- *at quantitative level*, by increasing the number of communities member states;

- *at qualitative level*, through the profound study of communitarian competence areas and institutional improvement.

1. New states accession succession

A. The first wave of communitarian extension (from six to nine)

After the establishment of the three communities, the position of Great Britain characterized through the attempt to create an area of free trade (in 1958), and later, by establishing the European Association of

Europene a Liberului Schimb (AELS) în baza Convenției de la Stockholm din 1960, prin care se urmărea contrabalansarea activităților comunităților europene.

Ulterior însă, s-a produs însă o schimbare radicală în poziția Marii Britanii, care depune cererea de aderare la comunitățile europene la 9 august 1961, candidatura sa nefiind însă acceptată de Franța, președintele De Gaulle declarându-se împotriva la 14 ianuarie 1963. În mai 1967, guvernul laburist depune o nouă cerere de aderare, dar Franța se opune și de această dată.

După retragerea președintelui De Gaulle se constată o schimbare a poziției Franței privind aderarea Marii Britanii.

Cu ocazia Conferinței de la Haga a șefilor de state și de guverne (1-2 decembrie 1969), al cărei scop era, printre altele și deblocarea construcției europene, problema aderării Marii Britanii a fost analizată în alt context.

* La 30 iunie 1970 încep la Luxemburg negocierile pentru admiterea *Danemarcei, Irlandei, Marii Britanii și Norvegiei*, iar la 22 ianuarie 1972 se semnează la Bruxelles acordul de aderare a acestor state. În Norvegia se obține un rezultat negativ la referendumul național, astfel încât această țară renunță la aderare. Aderarea Marii Britanii intră în vigoare la 1 ianuarie 1973, dar devine efectivă la sfârșitul anului 1977, după expirarea perioadei de tranziție². Marea Britanie a solicitat însă renegocierea aderării, având în vedere revenirea ca prim ministru a lui H.Wilson, care a solicitat aderarea în 1967, și a organizat un referendum la 5 iunie 1975, care a avut un rezultat pozitiv. *După aderarea acestor state s-a ajuns la existența a nouă state membre ale Comunităților.*

B. Al doilea val al extinderii comunitare(de la nouă la doisprezece)

* Următoarea cerere de aderare a fost depusă de *Grecia*, la 12 iunie 1975, între ea și comunități existând deja un acord de asociere. Semnarea tratatului are loc la

Free Trade (EAFT) based on the Stockholm Convention from 1960, that followed to counter balance the activities of European communities.

But later there was a radical change in the position of Great Britain, that submitted the accession application to the European communities on 9th of August 1961, its candidature being refused by France, President De Gaulle declaring himself against it on 14th of January 1963. In May 1967, the labourist government submitted a new accession application, but France declined it this time as well.

After the withdrawal of President De Gaulle there was a change in France's position regarding Great Britain accession.

At the Conference of states and governments heads from Hague (1-2 December 1969), whose purpose was, among others to unblock the European construction, the matter of Great Britain accession was analyzed in another context.

* On 30th of June 1970 began at Luxemburg the negotiations for allowing *Denmark, Ireland, Great Britain and Norway*, and on the 22nd of January 1972 the accession agreement for these states was signed at Brussels. In Norway a negative result was achieved at the national referendum, so this country quitted accession. Great Britain Accession was enforced on 1st of January 1973, but had its effects at the end of 1977, after the end of the transition period¹⁸. Great Britain demanded the renegotiation of the accession, considering the comeback of H.Wilson as prime minister, who asked for the accession in 1967, and organized a referendum on 5th of June 1975, with a positive result. *After the accession of these states, new member states of Communities were achieved.*

B. The second wave of communitarian extension (from nine to twelve)

* The following accession application was submitted by *Greece*, on

28 mai 1979, iar intrarea în vigoare la 1 ianuarie 1981.

* *Spania și Portugalia* își depun candidatura în anul 1977, iar tratatul de aderare a fost semnat la 12 iunie 1985 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1986. *S-a ajuns în acest fel la existența a douăsprezece state membre ale Comunității europene.*

C. Al treilea val al extinderii comunitare (de la doisprezece la cincisprezece)

Având în vedere politica de deschidere a comunităților față de alte state, au fost depuse în continuare noi cereri de aderare, respectiv: Turcia (14 aprilie 1987), Austria (17 iulie 1989), Cipru (4 iulie 1990), Malta (16 iulie 1990), Suedia (1 iulie 1991), Finlanda (18 martie 1992), Elveția (20 mai 1992), Norvegia (25 noiembrie 1992).

În urma procesului de reunificare a Germaniei, fosta R.D.G. a fost inclusă în Comunitățile europene la 30 octombrie 1990, fără a constitui un nou membru, ci doar ca efect al unificării, iar pe teritoriul său se aplică normele dreptului comunitar de la 31 decembrie 1990 (când s-a încheiat perioada de tranziție), în cele mai importante domenii, întrucât în altele (mediu înconjurător, calificare profesională, politică, agricolă comunitară etc.) s-a acordat o perioadă de tranziție mai lungă, supravegheată de către Comisie³.

* Cererile *Austriei, Finlandei, Suediei* și *Norvegiei* au fost negociate în anul 1994, iar la 4 mai 1994 Parlamentul European și-a dat acordul pentru primirea acestora ca membri, urmând a fi îndeplinite pe plan intern procedurile pentru aderare. În Austria, prin referendumul organizat în 12 iunie 1994 s-a acceptat aderarea acestei țări la comunitățile europene. Următoarele trei referendumuri s-au desfășurat în lunile octombrie și noiembrie 1994. Norvegia a respins pentru a doua oară aderarea, astfel încât *de la 1 ianuarie 1995, Uniunea Europeană a avut cincisprezece membri.*

12th of June 1975, as there was already an association agreement between it and the communities. Treaty execution was made on 28th of May 1979, and its effective date was on 1st of January 1981.

* *Spain and Portugal* submitted their candidature in 1977, and the accession treaty was signed on 12th of June 1985 and was enforced on 1st of January 1986. *There were therefore twelve member states of the European Community.*

C. The third wave of communitarian extension (from twelve to fifteen member states)

Considering the opening policy of communities towards other states, new accession applications continued to be submitted, respectively: Turkey (14th of April 1987), Austria (17th of July 1989), Cyprus (4th of July 1990), Malta (16th of July 1990), Sweden (1st of July 1991), Finland (18th of March 1992), Switzerland (20th of May 1992), Norway (25th of November 1992).

After the reunification process of Germany, the former DRG was included in the European Communities on 30th of October 1990, without forming a new member, but only as an effect of the unification, and the regulations of the communitarian law applied on its territory on 31st of December 1990 (when the transition period completed), in the most important fields, because in others (environment, professional qualification, politics, communitarian agriculture etc.) a longer period of transition was allowed, monitored by the Commission¹⁹.

* The applications of *Austria, Finland, Sweden and Norway* were negotiated in 1994, and on 4th of May 1994 the European Parliament agreed to receive them as members, following to develop the internal procedures for accession. In Austria, through the referendum organized on 12th of June 1994 this country was accepted in the European Communities. The following three referendums took place in

D. Al patrulea val al extinderii (de la cincisprezece la douăzeci și șapte)

Ulterior, au depus cereri pentru a deveni membre ale Uniunii Europene următoarele state: Ungaria (31 martie 1994), Polonia (5 aprilie 1994), România (22 iunie 1995), Slovacia (27 iunie 1995), Letonia (27 octombrie 1995), Estonia (28 noiembrie 1995), Lituania (8 decembrie 1995), Bulgaria (14 decembrie 1995), Cehia (17 ianuarie 1996), Slovenia (10 iunie 1996).

Cu privire la aceste cereri de aderare, Comisia a adoptat la 16 iulie 1997 „*Agenda 2000 - Pentru o Europă mai puternică și mai extinsă*”, prin care erau făcute recomandări cu privire la fiecare cerere de aderare în parte.

Consiliul european de la Luxemburg din 12 dec.1997 a decis lansarea procesului de aderare a celor 10 state, la care se adăuga și Cipru.

La 1 mai 2004 au aderat la Uniunea Europeană: *Ungaria, Polonia, Estonia, Cehia, Letonia, Lituania, Sloveția, Slovenia, Malta și Cipru*, Uniunea totalizând 25 membri.

Deși aderarea României și Bulgariei a fost amânată până în anul 2007, totuși, aderarea acestor state face parte din același val de extindere comunitară.

De la 1 ianuarie 2007 au devenit membre ale Uniunii Europene și *România și Bulgaria*. Uniunea totalizând douăzeci și șapte de membri.

Acest val al extinderii comunitare a fost cel mai semnificativ din evoluția comunitară, însă nu și ultimul, porțile Uniunii Europene fiind deschise și altor țări care împărtășesc aceleași idealuri cu statele membre ale Uniunii.

2. Procedura aderării la Comunități

Tratatele de constituire a comunităților europene sunt tratate deschise, membrii fondatori având în vedere posibilitatea extinderii comunităților prin

October and November 1994. Norway rejected the accession for the second time, and *on 1st of January 1995, the European Union had fifteen members.*

D. The fourth wave of extension (from fifteen to twenty seven)

Later on, the following states submitted applications in order to become member states of the European Union: Hungary (31st of March 1994), Poland (5th of April 1994), Romania (22nd of June 1995), Slovakia (27th of June 1995), Latvia (27th of October 1995), Estonia (28th of November 1995), Lithuania (8th of December 1995), Bulgaria (14th of December 1995), Czech Republic (17th of January 1996), Slovenia (10th of June 1996).

Regarding these accession applications, the Commission adopted on 16th of July 1997 “*The 2000 Agenda – For a stronger and more extended Europe*”, that made recommendations regarding every accession application separately.

The European Council from Luxemburg decided on 12th of December 1997 to launch the accession process of the 10 states, plus Cyprus.

On 1st of May 2004 the following states accessed the European Union: *Hungary, Poland, Estonia, the Czech Republic, Latvia, Lithuania, Slovakia, Slovenia, Malta and Cyprus*, the Union having a total of 25 members.

Although Romania and Bulgaria's accession was delayed until 2007, still, the accession of these states is part of the same wave of communitarian extension.

From 1st of January 2007 *Romania and Bulgaria* became member states of the European Union. The Union had a total of twenty seven members.

This wave of communitarian extension was the most significant in the communitarian evolution, but not the last one, as the gates of the European Union are open for other countries that share the same goals with the member states of the Union.

primirea de noi membrii.

Această situație a fost prevăzută atât în Tratatul CECO, cât și în celelalte tratate (art. 237 CEE și 205 CEEA), care au fost abrogate prin Tratatul de la Maastricht (art. O).

În tratatele inițiale aderarea era diferită în cazul CEC, față de CEE și CEEA, fiind necesar câte un act de aderare distinct în cazul fiecărei comunități.

Tratatul CECO prevedea dreptul Consiliului de a fixa prin decizie adoptată în unanimitate condițiile în care un stat poate adera la tratat, iar statul trebuie să depună doar instrumentul de aderare, în timp ce tratatele CEE și CEEA prevedeau încheierea unui acord între statul candidat și statele membre cu privire la condițiile aderării și cu privire la eventualele modificări care se impuneau tratatelor ca urmare a acestei aderări. De asemenea, dacă în cazul tratatului CECO, aderarea producea efecte prin depunerea instrumentului de aderare la statul depozitar (Franța), în cazul celorlalte două tratate actul de aderare și eventualele modificări ale tratatelor cauzate de aceasta trebuiau să fie supuse aprobării statelor membre, conform procedurilor constituționale⁴.

Tratatul de la Maastricht prevede o singură procedură de aderare, respectiv la Uniunea Europeană. Aceasta este reglementată în art. O și reprezintă procedurile prevăzute în tratatele CEE și CEEA, așa cum au fost modificate prin Actul Unic European.

2.1. Condițiile cerute pentru aderare

Pentru aderarea la Uniunea Europeană trebuie îndeplinite un ansamblu de condiții, ce pot fi clasificate în trei categorii:

a) *condiții cu caracter formal*, care includ: calitatea de stat a solicitantului și respectarea drepturilor fundamentale ale omului și a principiilor democratice;

b) *condiții cu caracter economic*, care se referă la un anumit standard de dezvoltare economică a statului solicitant,

2. Accession procedure to Communities

Incorporation treaties of the European communities are open treaties, founding members considering the possibility to extend the communities by accepting new members.

This was also stipulated in the ECSC Treaty and in the other treaties (art. 237 EEC and 205 ECAE), abrogated through the Maastricht Treaty (art. O).

In the initial treaties, accession was different in the case of CEC, compared to EEC and ECAE, requiring a distinct accession act for every community.

ECSC Treaty provided the right of the Council to set in an unanimously adopted decision, the conditions for a state to access the treaty, and the state had only to submit the accession instrument, while EEC and ECAE treaties provided the conclusion of an agreement between the candidate state and member states regarding the terms of the accession and the possible amendments of the treaties due to this accession. Also, if in the case of ECSC treaty, accession had effects by submitting the accession instrument to the depository state (France), in the case of the other two treaties, the accession document as well as the possible amendments of the treaties caused by them had to be submitted to the member states for approval, in compliance with constitutional procedures²⁰.

The Maastricht Treaty provides only one accession procedure, to the European Union respectively. It was regulated in art. O and represented the procedures provided in EEC and ECAE treaties, as amended through the Unique European Act.

2.1. Accession requirements

In order to access the European Union, a group of conditions have to be met, and they are grouped into three categories:

a) *formal conditions*, which include: the applicant's membership and the

care să-i permită să participe la schimbul liber de valori comunitare;

c) *condiții cu caracter jurisdicțional*, care se referă la aplicarea directă și prioritară a dreptului comunitar în ordinea juridică națională;

* *Condițiile cu caracter formal* sunt următoarele:

- *calitatea de “stat”*, respectiv de a îndeplini condițiile cerute de dreptul internațional public pentru a fi considerat ca subiect de drept pe plan internațional. Această calitate trebuie să fie recunoscută de către toate statele membre ale Uniunii Europene.

- *calitatea de stat european*, condiție bazată exclusiv pe criterii geografice.

Conform dispozițiilor art O(49) din TUE, „*orice stat european* poate cere să devină membru al Uniunii. El adresează cererea sa Consiliului, care se pronunță în unanimitate, după consultarea Comisiei și avizul conform al Parlamentului european (care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun).

Condițiile de admitere și adaptare a tratatului pe care le antrenează fac obiectul unui acord între statele membre și statul solicitant. Acest acord este supus ratificării de către toate statele membre, conform regulilor lor constituționale.”

Pe baza acestor dispoziții, candidatura Marocului, depusă în 1985 a fost respinsă de către Consiliu în 1987.

- *respectarea principiilor democratice și a drepturilor omului*.

Constituind un principiu de bază al organizării și funcționării Comunităților europene și al Uniunii Europene, respectarea principiilor democratice și a drepturilor omului reprezintă un criteriu de bază pentru primirea unui stat în cadrul acesteia⁵.

* *Condițiile cu caracter economic* presupun pregătirea prealabilă a statului solicitant în vederea atingerii unui anumit standard economic care să-i permită să participe la circuitul economic comunitar.

compliance with human fundamental rights and democratic principles;

b) *economic conditions*, that refer to a certain economic development standard of the applicant state, that would allow it to participate in the free trade of communitarian values;

c) *jurisdictional conditions*, that refer to the direct and priority application of communitarian law in the national juridical order;

* *Formal conditions* are the following:

- *membership*, which means compliance with the requirements provided by the international public law in order to be considered rightful subject at international level. This quality has to be recognized by all the member states of the European Union.

- *European state quality*, based exclusively on geographic criteria. According to the provisions of art O(49) of TUE, “any European state may ask to become a member of the Union. It submits its application to the Council, that answers unanimously, after having discussed with the Commission and after having received the consent of the European Parliament (sentencing with the majority of its members).

Admission and treaty adaption requirements they cause are the object of an agreement between member states and the applicant state. This agreement will be ratified by all the member states, according to their constitutional regulations.”

Based on these provisions, Morocco candidature, submitted in 1985 was rejected by the Council in 1987.

- *compliance with democratic principles and human rights*.

Being the main principle of European Communities and European Union organization and operation, the compliance with democratic principles and human rights is the main criteria for a state acceptance²¹.

Chiar dacă aceste condiții nu sunt reglementate în mod expres prin textul tratatelor constitutive, ele reprezintă obiective importante urmărite în procesul de negociere a acquis-ului comunitar.

În vederea îndeplinirii acestor condiții, Uniunea Europeană a creat un mecanism financiar de sprijinire economică a statelor candidate, denumite instrumente financiare de pre-aderare. Acestea sunt: PHARE, SAPARD și ISPA.

* *Condițiile cu caracter jurisdictional* se referă la raportul dintre dreptul comunitar și dreptul național, care are la bază două principii, respectiv principiul aplicabilității directe a dreptului comunitar și principiul priorității dreptului comunitar față de dreptul intern.

Aceste principii impun statelor candidate să accepte în mod integral obligațiile care sunt stabilite prin tratatele de instituire a Comunităților, precum și a principiilor generale și a dreptului derivat.

Aceasta presupune că nu sunt admise derogări de la această ordine juridică⁶.

2.2. Fondurile de pre-aderare

În vederea extinderii Uniunii Europene și sprijinirea noilor state candidate pentru aderare, Comunitatea Europeană a decis să acorde asistență financiară anuală țărilor candidate din Europa Centrală și de Est prin intermediul a trei instrumente financiare:

- *programul PHARE* (Regulamentul Consiliului 3906/89);
- *programul ISPA* (Regulamentul Consiliului 1267/99);
- *programul SAPARD* (Regulamentul Consiliului 1268/99).

Asistența oferită prin fiecare dintre aceste instrumente este coordonată în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Consiliului 1266/99. Asistența este acordată în cadrul general creat de Acordurile de Asociere încheiate cu țările beneficiare, ținând cont de obiectivele Parteneriatelor pentru Aderare.

a) Programul PHARE

* *Economic requirements* suppose previous preparation of the applicant state in order to reach a certain economic standard that would allow it to participate in the communitarian economic circuit. Even if these requirements are not expressly regulated in the text of incorporated treaties, they are important objectives followed in the negotiation process of communitarian acquis.

In order to fulfil these requirements, the European Union created a financial mechanism for economic support of candidate states, named pre-accession financial instruments. They are: PHARE, SAPARD and ISPA.

* *Jurisdictional requirements* refer to the relation between communitarian law and national law, based on two principles, the principle of direct applicability of communitarian law and the principle of communitarian law priority as compared to internal law.

These principles require candidate states to fully accept the obligations established in Communities incorporation treaties, as well as general principles and derived rights.

This means that no exceptions from this juridical order are allowed²².

2.2. Pre-accession funds

In order to extend the European Union and support the new candidate states for pre-accession, the European Community decided to provide annual financial assistance for the candidate states in Central and Eastern Europe through three financial instruments:

- *the PHARE program* (Council Regulations 3906/89);
- *the ISPA program* (Council Regulations 1267/99);
- *the SAPARD program* (Council Regulations 1268/99).

The assistance provided through each of these instruments is coordinated in accordance with the provisions of the Council Regulations 1266/99. Assistance is

Programul PHARE este singurul instrument prin care se acordă sprijin de preaderare pentru construcție instituțională în toate domenii acquis-ului comunitar. Programul a fost creat în 1989 pentru a sprijini procesul de reformă și tranziție economică și politică din Polonia și Ungaria⁷.

După reuniunea Consiliului European de la Essen, din decembrie 1994, PHARE a devenit instrumentul financiar generalizat al strategiei de pre-aderare, scopul final fiind integrarea în Uniunea Europeană a celor zece țări asociate din Europa Centrală și de Est: Bulgaria, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovenia și Ungaria. PHARE sprijină și alte țări neasociate din regiune, respectiv Albania, fosta Republică Iugoslavia a Macedoniei și Bosnia-Herzegovina, aflate în tranziție spre democrație și economia de piață.

Asistența acordată prin PHARE se manifestă, în general, sub forma finanțărilor nerambursabile și nu a împrumuturilor. Ajutorul financiar este acordat fie în mod independent de către Comunitate, fie prin cofinanțare din partea Statelor Membre, a Băncii Europene de Investiții, a unor țări terțe sau a unor organisme din țările beneficiare.

Alocările indicative multi-anuale sunt stabilite de către Comisia europeană, pe baza, în principal, a populației și a PIB-ului pe cap de locuitor, dar și prin luarea în considerare a performanțelor, nevoilor, capacității de absorbție și a progresului înregistrat în implementarea Parteneriatului de Aderare.

b) ISPA (Instrument pentru Politici Structurale de Pre-aderare)

„Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare” (ISPA) furnizează sprijin financiar pentru investiții în domeniile mediului înconjurător și al transporturilor, în scopul accelerării alinierii legislației țărilor candidate la legislația europeană în vigoare în aceste două

provided in the general framework created by the Association Agreements concluded with beneficiary countries, taking into consideration the objectives of the Accession Partnerships.

a) PHARE Program

PHARE program is the only instrument providing pre-accession support for institutional construction in all the fields of communitarian acquis. The program was created in 1989 in order to support the reform and economic transition program in Poland and Hungary²³.

After the European Council meeting at Essen, in December 1994, PHARE became the generalized financial instrument of the pre-accession strategy, the final purpose being the integration of the ten associated countries in Central and Eastern Europe in the European Union: Bulgaria, Czech Republic, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Slovenia and Hungary. PHARE also supports other non-associated countries in the region like Albania, the former Yugoslavia Republic of Macedonia and Bosnia-Herzegovina, being under transition towards democracy and market economy.

The assistance granted through PHARE is generally materialized under the form of non-refundable finances and not loans. Financial aids is either given independently by the Community, either by co-financing from Member States, European Investments Bank, third countries or authorities from beneficiary countries.

Multi-annual indicative allocations are established by the European Commission mainly based on the population and GDP per inhabitant and by considering the performances, needs, absorption abilities and the progress recorded in implementing the Accession Partnership.

b) ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)

“The Instrument for Structural Policies for Pre-accession” (ISPA) provides financial support for investments in the

sectoare, pe o perioadă de șapte ani (2000-2007).

ISPA are un caracter hibrid, situându-se între sprijinul financiar acordat țărilor terțe (prin ISPA) și sprijinul financiar acordat Statelor Membre (prin Fondul de Coeziune) și se aplică sectoarelor Mediului Înconjurător și Transporturilor.

În domeniul transporturilor, investițiile sunt legate de adoptarea și implementarea *acquis-ului* comunitar și privesc în special coridoarele europene de transport și rețeaua TINA (*Transport Infrastructure Needs Assessment*).⁸ Sunt incluse aici proiecte de extindere a rețelelor europene de transport (TEN)⁹, al căror scop este îmbunătățirea legăturilor dintre Uniune dintre acestea și rețelele europene de transport. În acest context, rețeaua TINA constituie o referință importantă în identificarea proiectelor. ISPA contribuie la finanțarea dezvoltării căilor ferate, a drumurilor, a căilor navigabile și a infrastructurii aferente porturilor și aeroporturilor.

Asistența în domeniul infrastructurii de mediu se concentrează pe investiții majore privind: apa potabilă, tratamentul apelor uzate, gestiunea deșeurilor solide și poluarea aerului.

O mică parte a bugetului ISPA este folosită pentru finanțarea unor studii pregătitoare și a asistenței tehnice necesare pentru pregătirea și managementul proiectelor.

Principiul programului ISPA este „învățarea prin prisma experienței proprii”.

Comisia Europeană a decis alocarea resurselor ISPA între țările beneficiare în funcție de anumite criterii și anume: populație, valoarea PIB pe cap de locuitor și suprafața țării. Regulamentul ISPA precizează necesitatea echilibrării măsurilor aferente celor două sectoare (mediu înconjurător și transporturi) și, în consecință, Comisia a reușit a alocare în raport de 50/50 a bugetului între transporturi și mediu.

fields of environment and transports, in order to accelerate the compliance with the legislation of candidate countries and the relevant European legislation in these two fields, for seven years (2000-2007).

ISPA has a hybrid character, being located between the financial support granted to third countries (through ISPA) and the financial support granted to Member States (through the Cohesion Fund) and applies to all the fields of Environment and Transports.

In the field of transports, investments are related to the adoption and implementation of communitarian *acquis* and especially refer to the European transport corridors and TINA network (*Transport Infrastructure Needs Assessment*).²⁴ It also includes transport European networks extension projects (TEN)²⁵, whose purpose is to improve the relations between the Union and transport European networks. In this context, TINA network is a significant reference in projects identification. ISPA contributes to the financing of the development of railways, roads, sailing routes and harbours and airports related infrastructure.

The assistance in the field of environment infrastructure is focused on major investments regarding: drinkable water, waste water treatment, solid waste management and air pollution.

A small part of ISPA budget is used for financing preparing studies and technical assistance necessary for projects preparation and management.

The principle of the ISPA program is “learning through your own experience”.

The European Commission decided to allocated ISPA resources to beneficiary countries depending to certain criteria, namely: population, GDP value per inhabitant and country surface. ISPA regulations indicate the need to balance the two sectors related measures (environment and transports) and therefore, the Commission managed to allocated the

ISPA poate finanța până la 75% din costurile proiectului, dar în cazuri excepționale procentul poate crește până la 85%. Prin urmare, este nevoie de cofinanțare (prin BEI, BERD, Banca de Investiții a Nordului, Fondul Nordic pentru Mediu, precum și surse naționale). Comisia Europeană are în vedere dezvoltarea cofinanțării, prin implicarea Instituțiilor financiare Internaționale și a sectorului privat (parteneriate între sectorul public și cel privat).

Pentru a stimula țările candidate să propună proiecte de calitate și să demonstreze o anumită flexibilitate în gestionarea finanțării ISPA, alocările de fonduri pe țări sunt stabilite ca interval, și nu ca sumă exactă.

c) *SAPARD (Programul Special de Aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală)*

Programul Special de Pre-aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală - SAPARD¹⁰ reprezintă instrumentul financiar principal prin care Uniunea Europeană sprijină țările candidate în sectorul agricol și al dezvoltării rurale. SAPARD are ca scop sprijinirea eforturilor țărilor candidate de pregătire pentru participarea la Politica Agricolă Comună și la Piața Unică.

Programul implică două obiective majore:

- sprijinirea pentru rezolvarea problemelor prioritare, specifice, legate de agricultura și dezvoltare rurală;
- implementarea acquis-ului comunitar (ansamblul legislației Comunitare) referitor la PAC și alte priorități din domeniul agricol.

SAPARD are la bază Regulamentul Consiliului 1268/1999, adoptat în iunie 1999. Regulamentul precizează parametrii sprijinului Comunitar concretizat în măsuri pentru agricultură și dezvoltare rurală acordat celor 10 țări candidate din Europa Centrală și de Est în perioada de pre-aderare. Conform Regulamentului, ajutorul oferit prin programul SAPARD trebuie să ia

budget between transports and environment in a ratio of 50/50.

ISPA may finance up to 75% of the project costs, but in exceptional cases the percentage may rise up to 85%. Therefore, co-financing is required (through BEI, BERD, Northern Investment Bank, Northern Environment Fund, as well as national sources). The European Commission considers co-financing development, by involving International Financial Institutions and private sector (partnerships between public sector and the private one).

In order to stimulate candidate countries to propose quality projects and prove a certain flexibility in managing ISPA funds, funds allocations on countries are established as interval and not as an exact sum.

c) *SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)*

Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development - SAPARD²⁶ is the main financial instrument through which the European Union supports candidate states in the agricultural field and rural development. SAPARD follows to support the efforts of candidate countries to participate in the Common Agricultural Policy and Unique Market.

The program involves two major objectives:

- support for the priority, specific problems, related to agriculture and rural development;
- communitarian acquis implementation (the Communitarian legislation) regarding PAC and other priorities in the agricultural field.

SAPARD is based on the Council Regulations 1268/1999, adopted in June 1999. The Regulations stipulate the support of the Communitarian support materialized in measures for agriculture and rural development given to the 10 candidate countries in Central and Eastern Europe

forma unei contribuții financiare acordate în baza unor reguli conforme celor stabilite pentru finanțarea Politicii Agricole Comune prin Regulamentul 1258/1999.

Baza legală a descentralizării este Regulamentul privind coordonarea (1266/1999), care permite conferirea sarcinilor de management, ce în mod normal revin Comisiei, unor agenții de implementare care funcționează sub răspunderea respectivei țări terțe.

Contribuția Comunității poate ajunge până la 75% din cheltuielile publice eligibile totale, și chiar până la 100% din aceste costuri, pentru anumite măsuri. Pentru toate investițiile generatoare de venituri există o limită a intensității asistenței, care în practică înseamnă toate investițiile, cu excepția celor în infrastructură, care nu generează venituri nete substanțiale. Pentru aceste investiții, ajutorul public poate ajunge până la 50% din costul total eligibil, în cazul în care contribuția Comunității nu depășește plafoanele stabilite prin politica privind ajutorul de stat.

Contribuția financiară a Comunității este acordată țărilor solicitante sub formă de avans, spre a fi utilizată pentru finanțarea parțială a cheltuielilor deja suportate de beneficiarii selectați. Nu se pot plăti avansuri din banii Comunității înainte de efectuarea cheltuielilor de către beneficiari.

2.3. Fazele procedurii de aderare

Aderarea la Comunități cuprinde trei faze:

- faza de preaderare;
- faza comunitară – avizul instituțiilor comunitare;
- faza cu caracter internațional – încheierea acordurilor de aderare.

A. Faza de preaderare

Consiliul european de la Essen din 1994 a stabilit o strategie în vederea pregătirii țărilor central și est europene pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Această strategie se bazează pe trei elemente principale:

during the pre-accession period. According to the Regulations, the aid granted through the SAPARD program has to take the form of a financial contribution given based on rules complying with those established for financing the Common Agricultural Policy through the Regulations 1258/1999.

The legal basis of decentralization is the Regulations regarding coordination (1266/1999), which allows to give management duties that normally belong to the Commission, to implementation agencies that operate under the liability of that third country.

The contribution of the Community may reach 75% of the total eligible public expenses, and even 100% of these costs, for certain measures. For all income generating investments there is a limit for assistance intensity, which practically means all investments, except for those in infrastructure that do not generate substantial net incomes. For these investments, public aid may reach 50% of the total eligible cost, in which case the contribution of the Community does not exceed the limits established through the state aid policy.

The financial contribution of the Community is given to applicant states as an advance, in order to be used for partial financing of already made expenses of selected beneficiaries. Advances cannot be paid from the Community money before making the expenses by the beneficiaries.

2.3. Accession procedure phases

Accession to Communities includes three phases:

- pre-accession phase;
- communitarian phase – consent of communitarian institutions;
- international phase – concluding accession agreements.

A. Pre-accession phase

The European Council from Essen in 1994 established a strategy regarding the preparation of central and east European countries for accessing the European Union.

- aplicarea acordurilor europene;
- programele PHARE de asistență financiară;
- un dialog care să reunească statele membre și țările candidate în vederea examinării unor chestiuni de interes general.

Consiliul european de la Luxembourg din 1997 a stabilit o strategie de preaderare întărită pentru cele zece țări care la acea vreme erau candidate, precum și o strategie specifică pentru Cipru și a cerut Comisiei să elaboreze o astfel de strategie și pentru Turcia și Malta.

Strategia de preaderare pentru țările candidate din Europa centrală și de est se bazează pe:

- a) - Acordurile europene;
- b) - Parteneriatele pentru aderare și programele naționale pentru adoptarea acquis-ului comunitar (PNAA);
- c) - Ajutorul de preaderare, respectiv: - programul PHARE; - ajutorul pentru investiții în domeniul transporturilor și mediului (programul ISPA); - ajutorul pentru dezvoltarea agricolă și rurală (programul SAPARD); - cofinanțarea de către instituțiile financiare internaționale;
- d) - Participarea la programele și agențiile Comunităților europene.

** Acordurile de asociere cu țările central și est europene*

Acordurile europene de asociere sunt instrumente juridice de bază încheiate între Uniunea Europeană și statele candidate la aderare. Ele conțin reglementări cu privire la dialogul politic, relațiile comerciale, armonizarea legislației și referitor la alte domenii de cooperare.

Prin aceste acorduri se instituie liberul schimb între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia pentru o perioadă delimitată pentru fiecare stat candidat. De la intrarea în vigoare a acordului cu fiecare stat, nu se poate stabili nici un alt drept de vamă și nici o restricție cantitativă. Pentru alte domenii acordurile de asociere prevăd o perioadă maximă de tranziție pentru fiecare stat în parte.

This strategy is based on three main elements:

- enforcement of European agreements;
- financial assistance PHARE programs;
- a dialogue that would bring together member states and candidate states in order to examine general interest matters.

The European Council from Luxembourg in 1997 established a consolidated pre-accession strategy for the ten countries that were candidates at the time, as well as a specific strategy for Cyprus and asked the Commission to draw-up such a strategy for Turkey and Malta as well.

The pre-accession strategy for candidate states in Central and Eastern Europe is based on:

- a) - European agreements;
- b) - Partnerships for accession and national programs for adopting communitarian acquis (PNAA);
- c) - Pre-accession aid, respectively: - PHARE program; - investments support in the field of transports and environment (ISPA program); - support for agricultural and rural development (SAPARD program); - co-financing from international financial institutions;
- d) - Participation in the programs and agencies of European Communities.

** Association agreements with Central and East European countries*

European association agreements are juridical instruments concluded between the European Union and candidate states for accession. They include regulations regarding the political dialogue, commercial relations, legislation harmonization and other cooperation fields.

These agreements establish the free trade between the European Union and its member states for a certain period for every candidate state. Since the enforcement of the agreement with every state, there cannot be established another customs right or

Acordurile de asociere prevăd integrarea progresivă a reglementărilor comunitare în ordinea juridică națională a fiecărui stat, precum și un anumit număr de dispoziții specifice în domeniul mișcării capitalurilor, a regulilor de concurență dreptului de proprietate intelectuală și industrială și a piețelor publice.

Cu toată asimetria acestor acorduri care prevăd ridicarea restricțiilor la exportul de către țările asociate mai rapid decât cele privind exporturile Uniunii Europene, balanța comercială globală a Uniunii cu aceste state rămâne în mare parte pozitivă.

Aceste acorduri urmăresc să contribuie la crearea noii arhitecturi europene, bazată pe conștiința unei identități comune europene.

Astfel, începând din 1991, au fost semnate acorduri cu Ungaria, Cehia, Slovacia, Polonia, România¹¹, Slovenia, Bulgaria, Estonia, Letonia și Lituania¹². La aceasta se adaugă acordurile semnate cu Turcia (1963), Malta (1970) și Cipru (1972).

Pentru realizarea acestor obiective s-au creat organisme care să contribuie la desfășurarea în bune condiții a dialogului politic, a facilitării libertății de schimb și a liberei circulații, a cooperării economice, culturale și financiare. Astfel, prin respectivele acorduri de asociere s-au creat următoarele organe:

- Consiliul de asociere, care este un organ politic cu competență supremă și care se reunește în compunere ministerială, însărcinat cu supervizarea aplicării acordurilor și promovarea dialogului politic;

- Comitetul de asociere care este alcătuit din trei înalți funcționari și care are rolul de a asista Consiliul de asociere și de a asigura continuitatea desfășurării reuniunilor acestuia;

- Comitetul parlamentar de asociere, care are ca sarcină instituirea și menținerea dialogului între reprezentanți parlamentelor țărilor asociate și cei ai Parlamentului European.

quantitative restriction. For other fields, the association agreements provide a maximum transition period for every state separately.

Association agreements provide progressive integration of communitarian regulations in the national order of every state, as well as a number of specific provisions in the field of capital movement, competition rules, intellectual and industrial ownership right and public markets.

Despite all the asymmetry of these agreements that provide the cancelation of restrictions at the export towards associated countries faster than those regarding the exports of the European Union, the global commercial balance of the Union with these states is mostly positive.

These agreements follow to contribute to the creation of the new European architecture, based on the conscience of a common European conscience.

Therefore, beginning with 1991, agreements were signed with Hungary, Czech Republic, Slovakia, Poland, Romania²⁷, Slovenia, Bulgaria, Estonia, Latvia and Lithuania²⁸. They are completed by the agreements signed with Turkey (1963), Malta (1970) and Cyprus (1972).

In order to achieve these objectives bodies were created in order to contribute to the good development of political dialogue, to facilitate free trade and free circulation, economic, cultural and financial cooperation. Therefore, the following bodies were created through the association agreements:

- The association council, which is a supreme power political body reuniting ministries, assigned with the supervision of agreements enforcement and with the promotion of political dialogue;

- The association committee consisting of three high officials with the role of assisting the association council and providing continuity of its meetings development;

- The parliamentary association

Începând din 1994 cu fiecare țară cu care s-a încheiat un acord de asociere există un ciclu anual de reuniuni ale Consiliului de asociere și ale Comitetului de asociere, precum și numeroase reuniuni ale subcomitetelor multidisciplinare (tehnice).

B. Faza comunitară

Această fază presupune decizia organelor comunitare de acceptare a cererii statului care a fost depusă la Consiliu, decizie care trebuie să fie luată de către Consiliu cu unanimitate de voturi, după ce în prealabil a consultat Comisia și a obținut avizul conform al Parlamentului care se pronunță cu majoritate absolută, acest aviz fiind de natură să împiedice Consiliul în decizia de admitere în cazul în care este negativ.

C. Faza cu caracter internațional

Faza cu caracter internațional presupune încheierea câte unui acord de aderare între statul care solicită aderarea și fiecare stat membru în parte, care trebuie să fie ratificate de către toate statele membre și de statul solicitant, în concordanță cu reglementările lor constituționale. Intrarea în vigoare a acestor acorduri constituie momentul în care statul respectiv devine membru al Uniunii Europene.

Tratatul de la Amsterdam aduce o precizare la art.O din Tratatul de la Maastricht, în sensul că prevede posibilitatea de a deveni membru al Uniunii orice stat care respectă principiile enunțate în art.F para.1 din Tratatul de la Amsterdam, respectiv principiile libertății, respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și celelalte principii ale statului de drept, principii care sunt comune tuturor celorlalte state membre.

Procedura de aderare nu este modificată.

Negocierile pentru aderare sunt deosebit de complexe, adaptate specificului fiecărui stat și presupun, în esență, stabilirea modului în care statul respectiv îndeplinește condițiile cerute pentru aderare și respectarea acquis-ului comunitar.

În anul 2000, Comisia a adoptat un

committee, assigned with the establishment and maintenance of the dialogue between the representatives of associated countries parliaments and those of the European Parliament.

Since 1994 with every country that concluded an association agreement there has been an annual cycle of reunions of the Association Council and the Association Committee, as well as numerous reunions of multidisciplinary subcommittees (technical).

B. Communitarian phase

This phase supposes the decision of communitarian bodies to accept the application of the state submitted to the Council, that has to be taken by the Council with unanimity of votes, after having previously consulted the Commission and received the consent of the Parliament that decides with absolute majority, this consent being able to prevent the Council in the admission decision if the case is negative.

C. International phase

The international phase supposes the conclusion of an accession agreement between the state requiring accession and every member state separately, which has to be ratified by all member states and by the applicant state in compliance with their constitutional regulations. The enforcement of these agreements is the moment that state becomes a member of the European Union.

The Treaty from Amsterdam makes a remark to art. O of the Maastricht Treaty, meaning that it provides the possibility for every state to become a member of the Union, if it complies with the principles stipulated in art. F par.1 from the Amsterdam Treaty, respectively the principles of freedom, compliance with human rights and fundamental liberties, as well as the other principles of the rightful state, that are common to all other member states.

The accession procedure is not amended.

Accession negotiations are extremely complex, adapted to the

program de parteneriat pentru aderarea Turciei.

3. *Natura juridică a acordului de aderare*

Acordul de aderare este calificat ca fiind un acord interstatual și nu unul între Comunitate și statul solicitant.¹³ Din aceste considerente el are forță juridică a tratatelor constitutive ale Comunităților, neputând fi supus procedurii Curții de Justiție în ceea ce privește valabilitatea sa, întrucât reprezintă acordul de voință liber exprimat al statelor, care nu poate fi supus judecății instanței comunitare, decât în ceea ce privește interpretarea sa.

4. *Încetarea calității de membru*

4.1. *Modalități de încetare a calității de membru*

Tratatele în vigoare nu conțin nici o dispoziție referitoare la încetarea calității de membru al Comunităților Europene sau al Uniunii Europene, nici în ceea ce privește retragerea, nici referitor la excludere. Această lipsă de reglementare a tratatelor în acest domeniu este considerată ca fiind intenționată, în scopul de a sublinia caracterul deosebit de important al acordului de aderare la aceste organizații internaționale¹⁴.

Există totuși posibilitatea de încetare a calității de membru în două situații: retragerea statului și excluderea sa.

A. *Retragerea voluntară*

În lipsa dispozițiilor exprese, ar putea fi aplicabile reglementările generale, de drept internațional, respectiv art. 54 din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, care prevede că denunțarea tratatului sau retragerea nu sunt posibile decât dacă se stabilește că acestea au fost avute în intenția părților sau dacă se pot deduce din natura tratatului, exprimându-se însă și opinia că aceste două situații nu pot fi aplicate în cadrul tratatelor comunitare¹⁵.

specificity of every state and mainly suppose the establishment of the way in which the state complies with the requirements necessary for accession and compliance with the communitarian acquis.

In 2000, the Commission adopted a partnership program for Turkey's accession.

3. *The juridical nature of the accession agreement*

The accession agreement is qualified as an agreement between states and not one between the Community and the applicant state.²⁹ From these reasons it has the juridical force of constitutive treaties of the Communities, without undergoing the procedure of the Court of Justice regarding its validity, because it is the will agreements of states expressed freely, which cannot be judged by the communitarian court, except for its interpretation.

4. *Termination of membership*

4.1. *Ways to end the membership*

The relevant treaties do not include any provision regarding the end of European Communities or European Union membership, regarding the withdrawal or exclusion. This lack of treaties regulation in this field is considered intentional, in order to underline the very important character of the accession agreement to these international organizations³⁰.

There is still the possibility to terminate the membership in two cases: state withdrawal and exclusion.

A. *Volunteer withdrawal*

In the absence of express provisions, we may apply the general international law regulations, respectively art. 54 of the Wien Convention regarding treaties right, that provides that treaty denunciation or withdrawal are not possible unless it is established that they considered parties' intention or are deducted from the nature of the treaty, also expressing the opinion that

Retragerea din Comunități nu poate fi privită doar prin prisma prevederilor internaționale privind dreptul tratatelor, întrucât dreptul de retragere trebuie recunoscut¹⁶.

Tratatul de la Maastricht recunoaște și respectă identitatea națională a statelor membre, iar atunci când apare o neconcordanță fundamentală între scopurile Uniunii Europene și cele ale unui stat membru, în baza respectării acestei identități naționale, statul respectiv se poate retrage, sens în care este ilustrativ cazul Marii Britanii, care în 1974 a solicitat o renegociere a condițiilor de aderare, amenințând cu retragerea în caz de neacceptare a cerințelor sale. În această situație, nici unul dintre statele membre nu a ridicat problema imposibilității retragerii din punct de vedere juridic.

În concluzie, orice stat membru poate hotărî să se retragă din Uniune, potrivit dispozițiilor lor constituționale.

B. Excluderea

Excluderea din cadrul Comunităților apare ca altă modalitate de încetare a calității de membru dar care, de asemenea, nu este reglementată de tratatele constitutive. Din aceste considerente, ea apare ca imposibilă din punct de vedere juridic. Pornind de la neîntâlnirea în practică a unor asemenea situații, în doctrină se apreciază că în cazul unor încălcări persistente de către unul din statele membre a unor principii democratice și a drepturilor fundamentale ale omului, prin presiuni politice se poate ajunge fie la corectarea conduitei acelui stat, fie la determinarea retragerii acestuia.

4.2. Dispozițiile Tratatului de la Lisabona privind încetarea calității de membru

Prin dispozițiile Tratatului de la Lisabona se introduce în Tratatul UE art.49A, care reglementează posibilitatea retragerii voluntare a unui stat membru din Uniunea Europeană.

Conform acestor dispoziții, orice stat

these two cases cannot apply in the case of communitarian treaties³¹.

Withdrawal from the Communities cannot be analyzed only through international provisions regarding treaties right, because the right of withdrawal has to be recognized³².

The Maastricht Treaty recognizes and respects the national identity of member states, and in case of a fundamental discordance between the purposes of the European Union and those of a member state, based on compliance with this national identity, the state may withdraw, which is illustrated by Great Britain, which asked a renegotiation of the accession terms in 1974, threatening to withdraw in case of failure to accept its terms. In this case none of the member states put the problem of the impossibility to withdraw from juridical point of view.

In conclusion, any member state may decide to withdraw from the Union, in accordance with its constitutional provisions.

B. Exclusion

Exclusion from the Communities appears as another way to terminate the membership but which is not also regulated by constitutive treaties. Because of these reasons, it appears as impossible from juridical point of view. Starting from the practical absence of such cases, in doctrine it is appreciated that in the case of persisting breaches of any of the democratic principles and human fundamental rights by one of the member states, political pressures may correct the conduct of that state or may determine it to withdraw.

4.2. Provisions of the Lisbon Treaty regarding the termination of membership

The provisions of the Lisbon Treaty introduces in the EU Treaty art.49A, that regulates the possibility for volunteer withdrawal of a member state from the European Union.

According to these provisions, any member state may decide, in compliance

membru poate hotărî, în conformitate cu normele sale constituționale, să se retragă din Uniune.

Statul membru care hotărăște să se retragă notifică intenția sa Consiliului European. În baza orientărilor Consiliului European, Uniunea negociază și încheie cu acest stat un acord care stabilește condițiile de retragere, ținând seama de cadrul viitoarelor sale relații cu Uniunea. Acest acord se negociază în conformitate cu articolul 188 N alin. 3 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acesta se încheie în numele Uniunii de către Consiliu, care hotărăște cu majoritate calificată, după aprobarea Parlamentului European.

Tratatele încetează să se aplice statului în cauză de la data intrării în vigoare a acordului de retragere sau, în absența unui astfel de acord, după doi ani de la notificare, cu excepția cazului în care Consiliul European, în acord cu statul membru în cauză, hotărăște în unanimitate să proroge acest termen.

Membrul care reprezintă în cadrul Consiliului European și al Consiliului statul membru care se retrage nu participă nici la dezbaterile și nici la adoptarea deciziilor Consiliului European și ale Consiliului care privesc statul în cauză.

În cazul în care statul care s-a retras din Uniune depune o nouă cerere de aderare.

with its constitutional regulations to withdraw from the Union.

The member state that decided to withdraw notifies the European Council of its intention. Based on the orientations of the European Council, the Union negotiates and concludes an agreement with this state establishing the withdrawal conditions, taking into consideration the framework of its future relations to the Union. This agreement is negotiated in accordance with article 188 N par. 3 of the Treaty regarding the operation of the European Union. This is concluded on behalf of the Union by the Council which decides with qualified majority, after the approval of the European Parliament.

Treaties stop to apply for that state beginning with the enforcement date of the withdrawal agreement, or, in the absence of such an agreement, two years after the notification, except for the case in which the European Council, in agreement with the member state, decides to unanimously extend this term.

The member that represents the member state within the European Council and Council does not take part in the debates or adoption of the decisions of the European Council and Council regarding that state.

If the withdrawing state from the Union submits a new accession application.

Bibliografie

L. Boulouis, *Droit institutionnel de l'Union Européenne*, 5 edition, Montchrestien, Paris, 1995;

L. Cartou, *L'Union Européenne; Traites de Paris*, Rome, Maastricht. Dalloz Paris, 1995;

P. Kent, *European Community Law*, The Maud E. Handbook Series, 1992;

P. Manin, *Les communautés européennes. L'Union européenne. Droit institutionnel*, Paris, Ed. A. Pedone, 1993;

J. Boulouis, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Montchrestien, 5-eme édition, 1995;

Bibliography

L. Boulouis, *Droit institutionnel de l'Union Européenne*, 5 edition, Montchrestien, Paris, 1995;

L. Cartou, *L'Union Européenne; Traites de Paris*, Rome, Maastricht. Dalloz Paris, 1995;

P. Kent, *European Community Law*, The Maud E. Handbook Series, 1992;

P. Manin, *Les communautés européennes. L'Union européenne. Droit institutionnel*, Paris, Ed. A. Pedone, 1993;

J. Boulouis, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Montchrestien, 5-eme édition, 1995;

¹ A se vedea **L.Boulouis**, *Droit institutionnel de l'Union Européenne*, 5 edition, Montchrestien, Paris, 1995, pag. 33 și **L.Cartou**, *L'Union Européenne; Traites de Paris, Rome, Maastricht. Dalloz Paris, 1995.*, pag. 54 și urm.

² **L.Cartou**, *op. cit.* pag. 55

³ A se vedea în acest sens și **P. Kent**, *European Community Law*, The Maud E. Handbook Series, 1992, pag. 6

⁴ În practică, aderarea a dat naștere la două decizii ale Consiliului, una pentru CECO și alta pentru celelalte două Comunități, adoptându-se însă un singur tratat de aderare.

⁵ Este cazul Greciei care, deși asociată Comunităților din 1961, în perioada dictaturii (1967-1974) nu a fost primită. Aceasta s-a realizat în 1981, după reinstaurarea democrației.

⁶ Unele derogări pentru Marea Britanie (politica socială), Danemarca (politica de apărare), Irlanda (interzicerea avorturilor prin Constituție) care au fost prevăzute cu ocazia adoptării Tratatului de la Maastricht sunt considerate ca neaducând atingere principiului acceptării generale a realizărilor comunitare.

⁷ Obiectivul inițial al programului l-a constituit acordarea asistenței pentru restructurarea economiei în favoarea Poloniei și Ungariei. Sub aspect conceptual, termenul PHARE desemnează inițialele „Polonia și Ungaria: Asistență pentru Reconstrucție Economică”.

⁸ Regulile principale de acordare a ajutoarelor financiare din partea Comunității în domeniul rețelilor transeuropene au fost stabilite prin Regulamentul 2236/95/CE. Regulamentul stabilește condițiile și procedurile aplicabile pentru finanțarea din bugetul comunitar a proiectelor de interes comun în domeniul rețelilor transeuropene.

⁹ Rețeaua transeuropeană de transport (TEN) urmărește crearea unui sistem de legături care să acopere întreg spațiul comunitar, prin combinarea diferitelor tipuri de transport, precum și crearea unor extinderi către statele terțe.

¹⁰ Denumirea oficială a programului este: *Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*.

¹¹ Acordul de asociere cu România a fost semnat la 1 februarie 1993 și a intrat în vigoare la 1 februarie 1995.

¹² Ungaria, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia, Letonia, Lituania, Estonia, Malta și Cipru au devenit state membre ale Uniunii Europene din 2004, iar România și Bulgaria au primit această calitate din 2007.

¹³ *Ibidem*, pag. 97

¹⁴ **P.Manin**, *Les communautés européennes. L'Union européenne. Droit institutionnel*, Paris, Ed. A. Pedone, 1993, pag. 58

¹⁵ **J.Boulouis**, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Montchrestien, 5-eme édition, 1995, pag. 49. Se exemplifică prin cazul Groenlandei și San Pierre et Miquelon, cărora li s-au modificat statutul de către Danemarca și Franța, dar acest fapt este apreciat ca fiind făcut prin tratatele dintre aceste două țări și celelalte state membre.

¹⁶ **P.Manin**, *op. cit.*, pag. 59

¹⁷ See **L. Boulouis**, *Droit institutionnel de l'Union Européenne*, 5 edition, Montchrestien, Paris, 1995, pag. 33 și **L. Cartou**, *L'Union Européenne; Traites de Paris, Rome, Maastricht. Dalloz Paris, 1995.*, page 54 and the following.

¹⁸ **L.Cartou**, *op. cit.* pag. 55

¹⁹ See also **P. Kent**, *European Community Law*, The Maud E. Handbook Series, 1992, pag. 6

²⁰ In practice, the accession caused two decisions of the Council, one for ECSC and the other for the other two Communities, adopting only one accession treaty.

²¹ It is the case of Greece which, although associated to Communities since 1961, in the period of the dictatorship (1967-1974) it was not accepted. This happened in 1981, after re-establishing democracy.

²² Some derogations for Great Britain (social policy), Denmark (defence policy), Ireland (forbidding abortions by the Constitution) provided at the adoption of the Maastricht Treaty are not considered to influence the principle of general acceptance of communitarian achievements.

²³ The initial objective of the program was assistance for economic restructuration in favour of Poland and Hungary. Under conceptual aspect, the term PHARE represents the initial letters “Poland Hungary: Assistance for Restructuring their Economies”.

²⁴ The main rules for giving financial aids from the Community in the field of trans-European networks were set in the Regulations 2236/95/CE. The regulations establish the requirements and procedures for financing common interest projects from the communitarian budget in the field of trans-European networks.

²⁵ The transport European network (TEN) follows to create a system of connections that would cover the entire communitarian space, by combining various types of transport, as well as by creating extensions towards third states.

²⁶ The official name of the program is: *Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*.

²⁷ The association agreement with Romania was signed on 1st of February 1993 and produced effects on 1st of February 1995.

²⁸ Hungary, Poland, Czech Republic, Slovakia, Slovenia, Latvia, Lithuania, Estonia, Malta and Cyprus became member states of the European Union in 2004, and Romania and Bulgaria received the consent in 2007.

²⁹ *Ibidem*, pag. 97

³⁰ **P. Manin**, *Les communautés européennes. L'Union européenne. Droit institutionnel*, Paris, Ed. A. Pedone, 1993, pag. 58

³¹ **J. Boulouis**, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Montchrestien, 5-eme édition, 1995, page 49. It exemplifies with Greenland and San Pierre et Miquelon, which had their articles of incorporation amended by Denmark and France, but this is appreciated to have been done through the treaties between these two countries and the other member states.

³² **P. Manin**, *op. cit.*, pag. 59